

2016 OCAK AYI ENFLASYON RAPORU

HAZIRLAYAN

03.02.2016

Yrd. Doç. Dr. Sema ULUTÜRK AKMAN - İstatistik Araştırma Merkezi
Arař. Gör. Dr. Hakan BEKTAŐ - İktisat Fakültesi Ekonometri Bölümü

RAPOR

Ocak ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) beklentilerin üzerinde gerçekteřti.

Ocak ayında TÜFE bir önceki aya göre %1.82 oranında arttı. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB) Beklenti Anketi'ne göre katılımcılar, TÜFE'nin Ocak ayında %1.21 oranında artış göstermesini beklemekteydi. Anadolu Ajansı (AA) Finans Enflasyon Beklenti Anketi'ne göre ise TÜFE'nin %1.62 oranında yükselmesi beklenmekteydi.

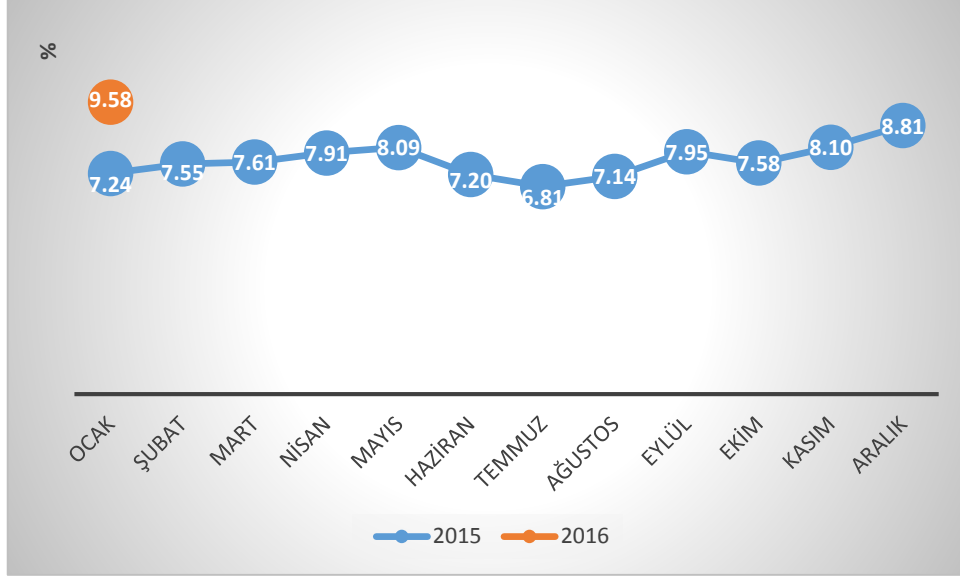
Ocak ayında TÜFE'deki yıllık değişim ise %9.58 olmuştur.

Bu dönemde Yurt İçi ÜFE (Yİ-ÜFE) bir önceki aya göre %0.55 artarken yıllık bazdaki artış %5.94 olarak gerçekteşmiştir.

Tablo 1. Ocak Ayı için TÜFE ve Yİ-ÜFE değişimleri

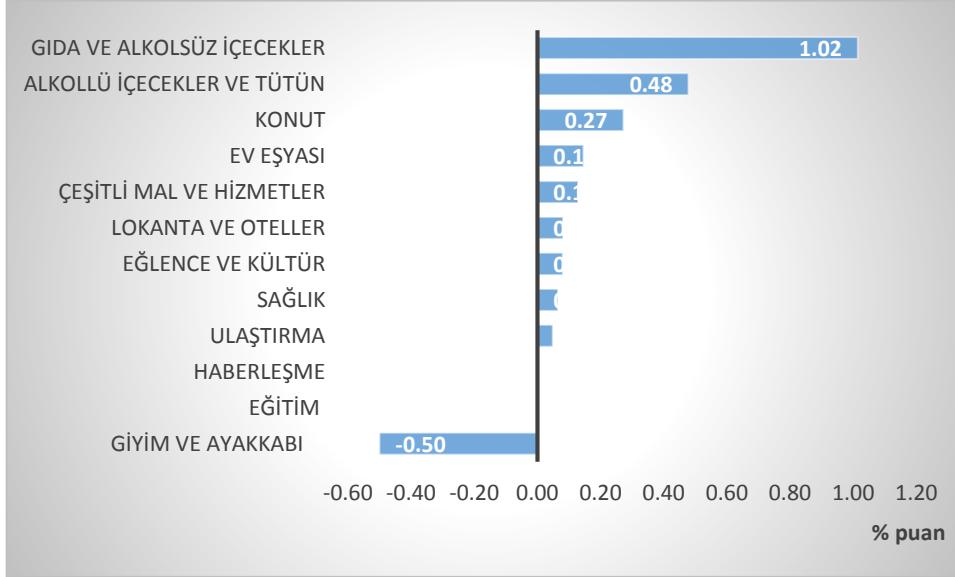
Değişim (%)	TÜFE		Yİ-ÜFE	
	2015	2016	2015	2016
Aylık	1.10	1.82	0.33	0.55
Yıllık	7.24	9.58	3.28	5.94

Grafik 1. 2015 ve 2016 Yılları TÜFE Seyri

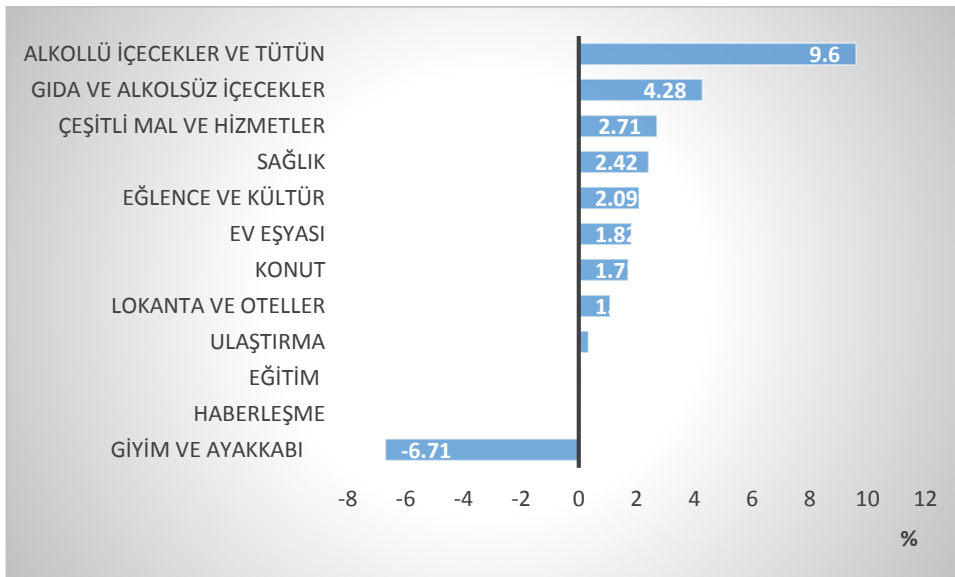

Grafik 1’de TÜFE’nin seyri yer almaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)’nun açıkladığı verilere göre yıllık tüketici enflasyonu, Aralık 2015 döneminde gerçekleşmiş olan %8.81 seviyesinden Ocak 2016 döneminde %9.58 düzeyine yükselmiştir. Böylelikle Ocak ayında yıllık TÜFE, %10 seviyesine yaklaşmıştır.

Grafik 2’de ana harcama gruplarının aylık bazda TÜFE’ye katkıları yer almaktadır. Ana harcama gruplarının toplam değişime aylık katkıları incelendiğinde; gıda ve alkolsüz içecekler grubunun enflasyona 102 baz puan ile en fazla katkısı yaptığı görülmüştür. Bu grubu, 48 baz puan katkı ile alkollü içecekler ve tütün grubu ve 27 baz puan katkı ile konut grubu takip etmiştir. Bu dönemde yaşanan söz konusu katkılar, vergi artışları ve fiyat düzenlemelerinin etkisiyle gerçekleşmiştir. Bunun yanı sıra Ocak ayında giyim ve ayakkabı grubunda yaşanan fiyat düşüşleri ise enflasyonu baskılayıcı bir rol oynamıştır.

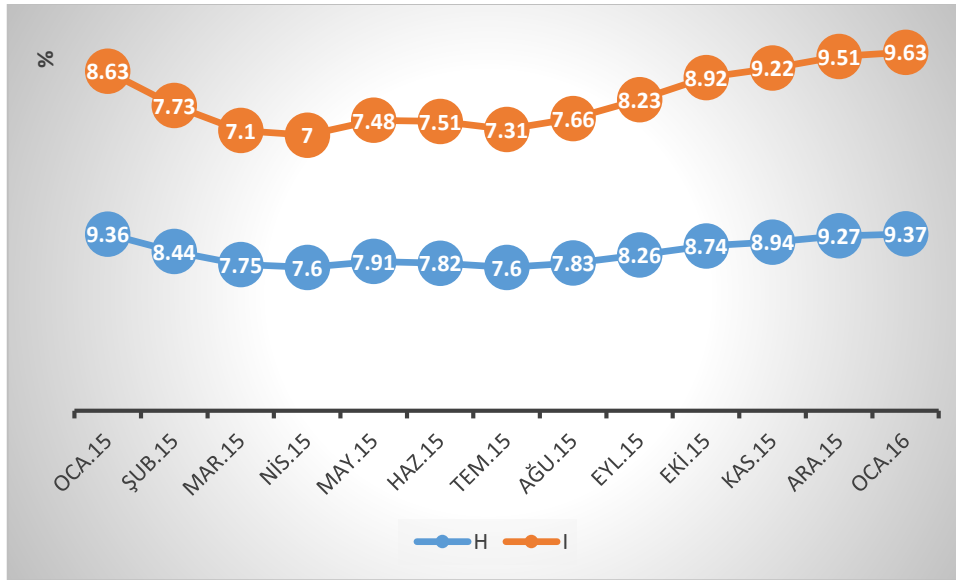
Grafik 2. Ana Harcama Gruplarının Aylık Bazda 2016 Ocak Ayı TÜFE'ye Katkıları

Ana harcama grupları açısından TÜFE incelendiğinde bir önceki aya göre en fazla artış %9.6 ile alkollü içecekler ve tütün grubunda gerçekleşmiştir. Ocak ayında aylık bazda en fazla düşüş gösteren grup ise giyim ve ayakkabı olarak gözlenmiştir.

Grafik 3. Ana Harcama Gruplarının Bir Önceki Aya Göre Değişimleri

TCMB'nin para politikası için takip ettiği H endeksindeki artış bir önceki yılın aynı ayına göre %9.37 olarak gerçekleşmiştir. Enflasyonun genel eğilimini yansıtmaması açısından önem taşıyan bir diğer gösterge olan I endeksindeki yıllık artış ise %9.63 olarak gözlenmiştir. Ayrıca mevsimlik ürünler hariç hesaplanan yıllık artış %9.06, işlenmemiş gıda ürünleri hariç hesaplanan yıllık artış ise %8.82 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4. Özel Kapsamlı TÜFE Göstergeleri (Yıllık % Değişim)

H: İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler, tütün ürünleri ile altın hariç endeks
I: Enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içecekler ile tütün ürünleri ve altın hariç endeks

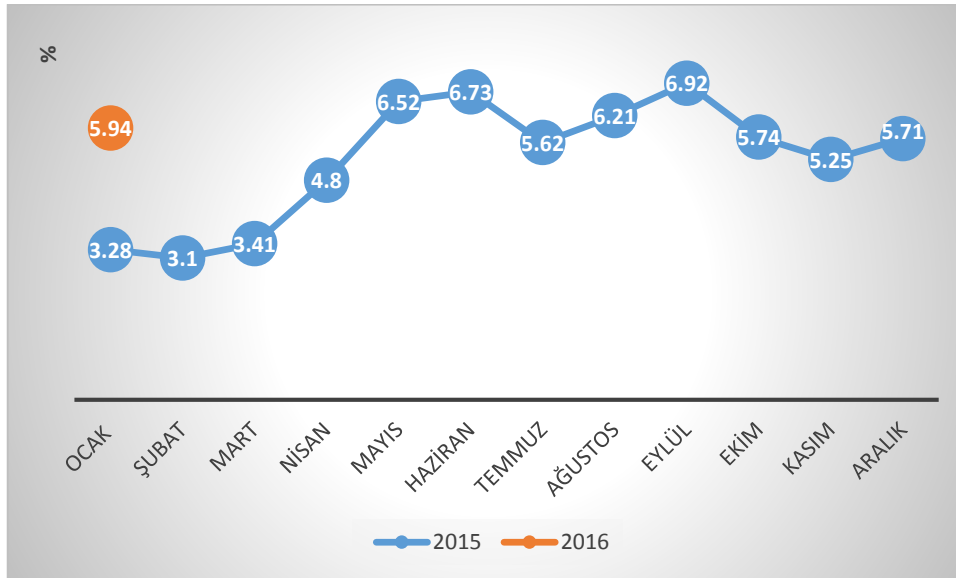
Ocak 2016'da endekse dahil edilen 417 maddeden; 29 maddenin ortalama fiyatlarında değişim olmazken, 285 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 103 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gözlenmiştir.

TÜFE'de bir önceki aya göre en yüksek artış gösteren ürünlerin sırasıyla %52.99 ile çarliston biber, %52.44 ile patlıcan ve %44.68 ile sürücü eğitim kurs ücreti olduğu görülmüştür.

TÜFE'de bir önceki aya göre en fazla düşüş gösteren ürünlerin ise sırasıyla %13.73 ile kazak (çocuk için), %12.05 ile elbise (tek parça) ve %11.87 ile ceket (kadın için) olduğu görülmüştür.

Ocak ayında İstanbul için hesaplanan TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %8.98 artış kaydetmiştir. Bu durum İstanbul'daki yıllık TÜFE artışının, genel TÜFE artışından düşük olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra İstatistikî Bölge Birim Sınıflaması (İBBS) Düzey 2'de bulunan 26 bölge incelendiğinde ise, bir önceki yılın aynı ayına göre en yüksek artış %10.67 ile TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis) ve TR62 (Adana, Mersin) bölgelerinde gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı ayına göre en düşük artış ise %8.6 ile TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli) bölgesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 5. 2015 ve 2016 Yılları Yİ-ÜFE Seyiri

Grafik 5'te Yİ-ÜFE'nin seyri yer almaktadır. Bu dönem için Yİ-ÜFE'deki bileşenlerin aylık değişime etkileri incelendiğinde artış yönünde en fazla katkırı gıda ürünleri sektöründe yaşanan fiyat değişimleri sağlamıştır.

Ocak ayı için sanayinin dört sektörünün bir önceki aya göre değişimleri incelendiğinde; madencilik ve taşımacılığı sektöründe %1.20 azalış, imalat sanayi sektöründe %0.56 artış, elektrik ve gaz sektöründe %0.96 artış ve su sektöründe %2.20 artış gerçekleşmiştir.

Tablo 2. Ocak Ayı Yİ-ÜFE için Sektörlerin Değişim Oranları

Sektörler (NACE Rev. 2)	Aylık Değişim (%)	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)
Madencilik ve Taşocakçılığı	-1.20	-0.63
İmalat	0.56	6.77
Elektrik ve gaz	0.96	0.20
Su temini	2.20	10.14

Ana sanayi grupları sınıflamasına göre 2016 yılı Ocak ayında en yüksek aylık ve yıllık artış dayanıklı tüketim mallarında gözlenmiştir. Tablo 3'te Ocak ayı için ana sanayi grupları sınıflamasına ilişkin gerçekleşen değerler yer almaktadır.

Tablo 3. Ocak Ayı Yİ-ÜFE için Ana Sanayi Grupları ve Değişim Oranları

Sektörler (NACE Rev. 2)	Aylık Değişim (%)	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)
Ara Mali	0.60	6.15
Dayanıklı Tüketim	3.21	13.80
Dayanıksız Tüketim	0.77	5.65
Enerji	-2.33	-2.49
Sermaye Mali	1.65	11.78

Tüketici Fiyat Endeksi'ne ilişkin açıklama notu

2016 yılı TÜFE hesaplamalarında, 2015 yılı Aralık ayı temel alınarak, Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler tarafından geliştirilen Amaca Yönelik Bireysel Tüketim Sınıflaması'na (COICOP) göre grup ve madde ağırlıkları güncellenmiştir.

2016 yılında 417 madde, 924 madde çeşidi kapsanacak olup; 27886 işyeri ve 4281 konuttan her ay yaklaşık 408093 fiyat derlenecektir.

Hatırlanacağı üzere; 2015 yılında endekse 426 madde dahil edilmiş olup; 2016 yılında madde listesinden mektup gönderme ücreti (APS), dikiş ipliği, özel dersane ücreti (üniversite hazırlık) olmak üzere 13 madde çıkarılmış ve yerine elbise (tek parça), çiğ köfte, pizza ve avukatlık ücreti maddeleri eklenmiştir.